

KESKKONNAAGENTUUR

Eesti eluslooduse seisundi muutuste jälgimine

Peep Männil
eluslooduse osakond
ulukiseire töörühm

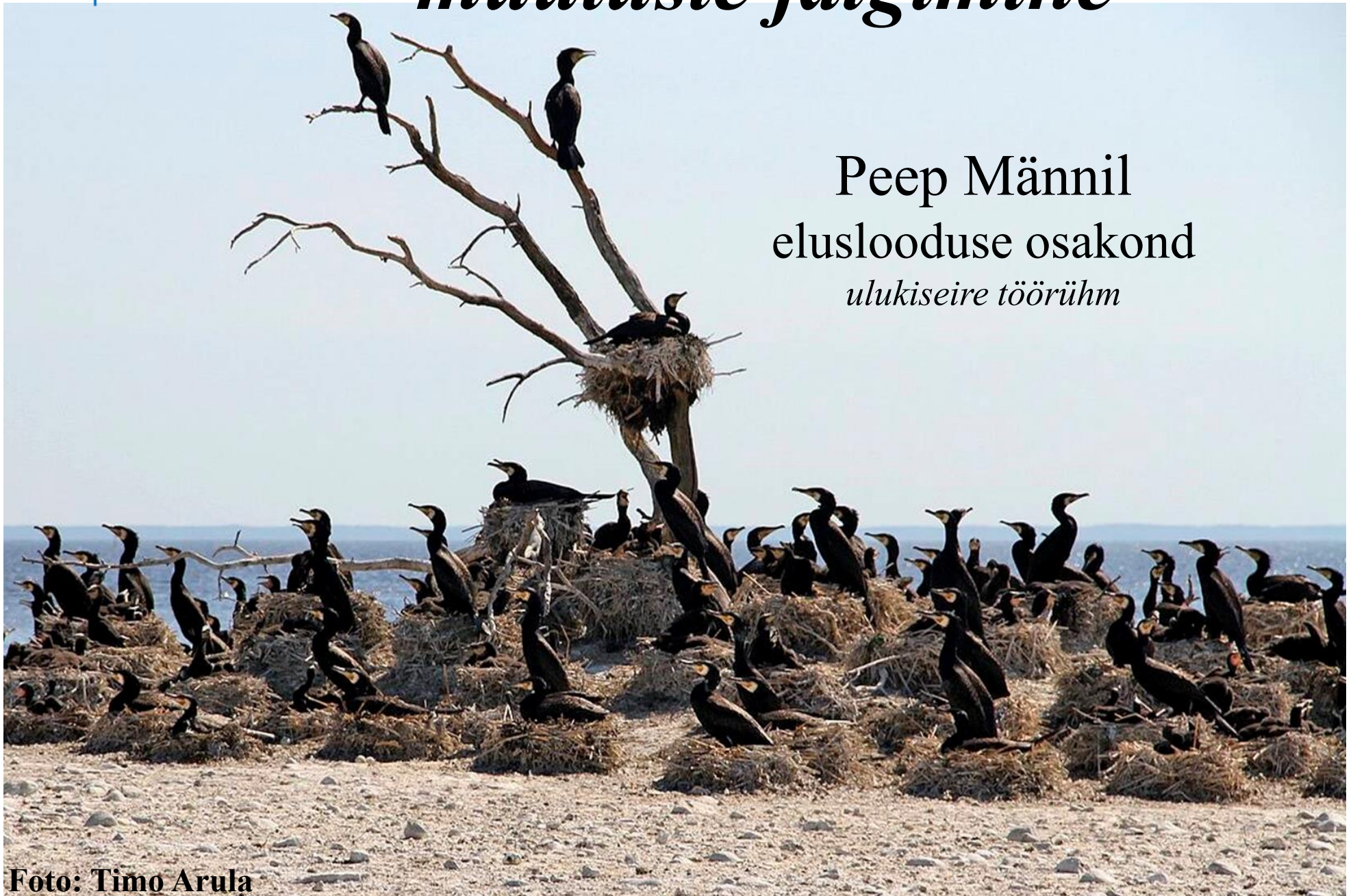

Foto: Timo Arula

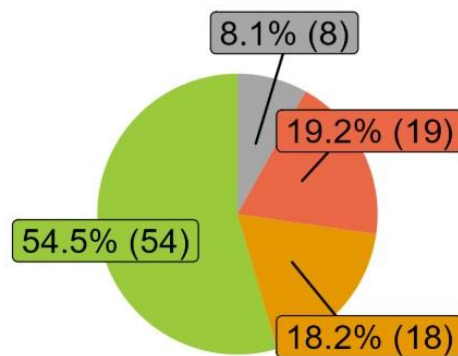
Riiklik keskkonnaseire programm

Alus: Keskkonnaseire seadus

Elustiku mitmekesisuse seire
aruanded:

Kese

Loodusdirektiivi artikkel 17 aruanne 2019-2024 | Keskkonnaportaal

99 liigi koond

soodne (FV) puudulik (U1) halb (U2) teadmata (XX)

Jahiulukite seire

Alus: Jahiseadus

Aastaruanded alates 2009:

[Publikatsioonid | Keskkonnaportaal](#)

Viimane, 2025. a aruanne:

https://keskkonnaportaal.ee/sites/default/files/SEIREARUANNE_2025.pdf

2026. a aruanne avaldatakse juuli alguses

*Käsitlevad suurema või väiksema põhjalikkusega kõiki meie
jahiulukiliike*

Jahiulukite seire

1. Ulukivaatluste kaardistamine

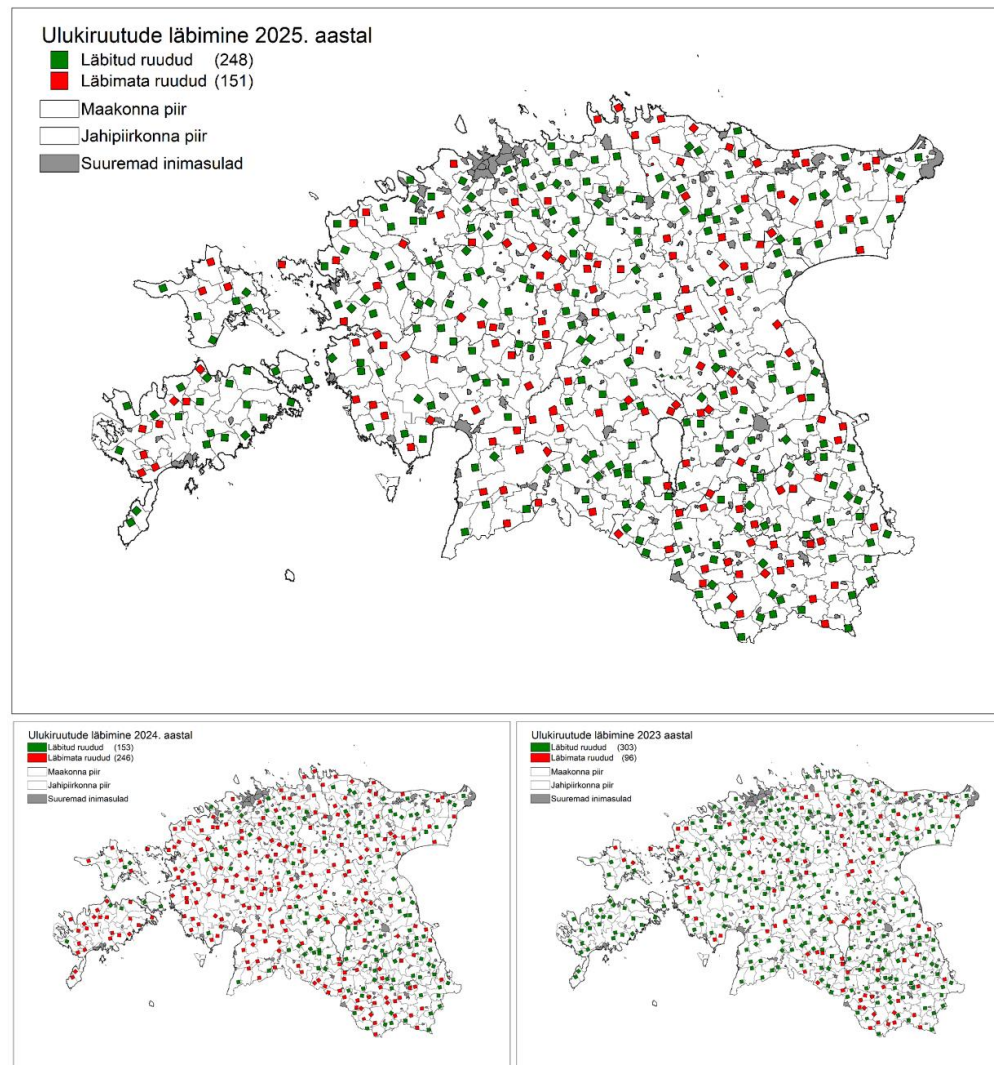
- Jahimaa kasutajad peamiselt infosüsteemi JAHIS kaudu
- Suurkiskjad ja šaakal – kuupäev, koht, arv, foto (nt rajakaamera)
- Kokku suurusjärgus 10 000 vaatlust aastas

Jahiulukite seire

2. Talvine jäljeloendus püsitranssektidel e ruutloendus

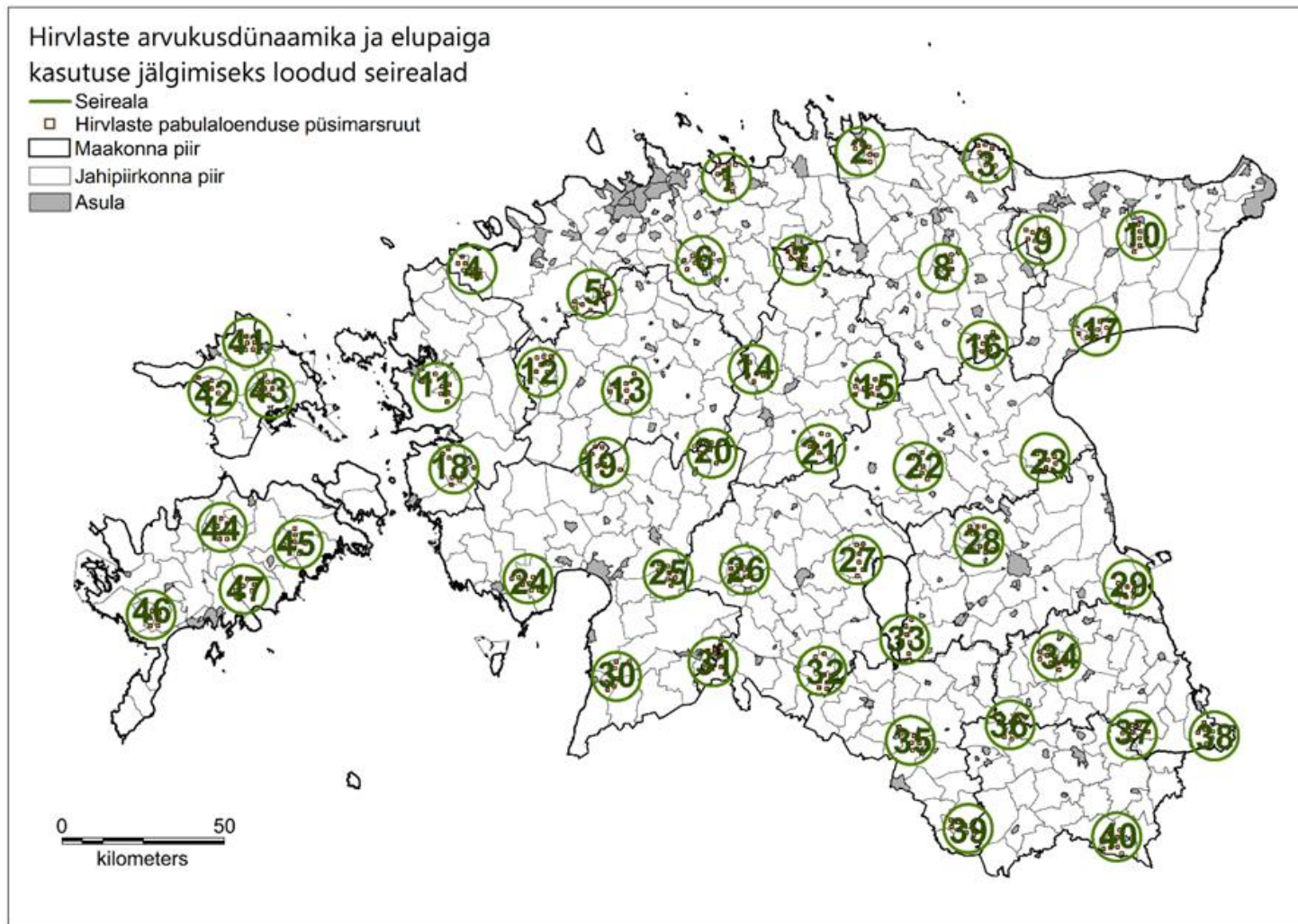
- Jahimaa kasutajal kohustus läbida 1 kord talve jooksul 12 km
- Sõralised, jänessed, kiskjad, ulukkanalised, orav
- Tulemuseks jäljeindeks (jäljeradade arv 1 km kohta)

Jahiulukite seire

3. Hirvlaste pabulaloendus

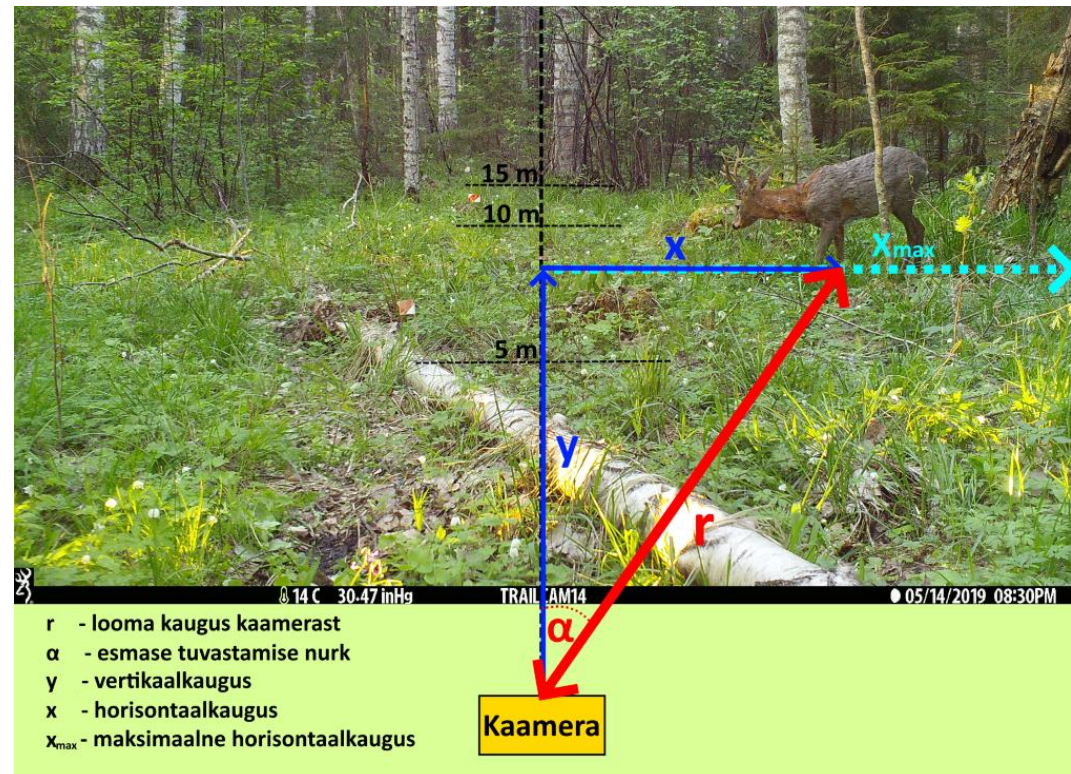
- Igal seirealal kaheksa 4 km loendusruutu
- Peamiselt hirvlased, aga ka jänessed, metssiga ja ulukkanalised
- Tulemuseks pabulaindeks (pabulahunnikute arv 1 km kohta)

Jahiulukite seire

4. Ulukite seire rajakaameratega REM meetodil

- REM (*Random encounter model*) – juhusliku kohtamise mudel
- Samadel seirealadel, kus toimub pabulaloendus
- 26 kaamerat 6 nädalat kevadperioodil ühel alal riigimaal
- Kokku samaaegselt väljas üle 600 kaamera
- Liigituvastuseks ja mõõtmisteks tehisintellekti arendus
- Tulemuseks erinevate liikide asustustihedus seirealal

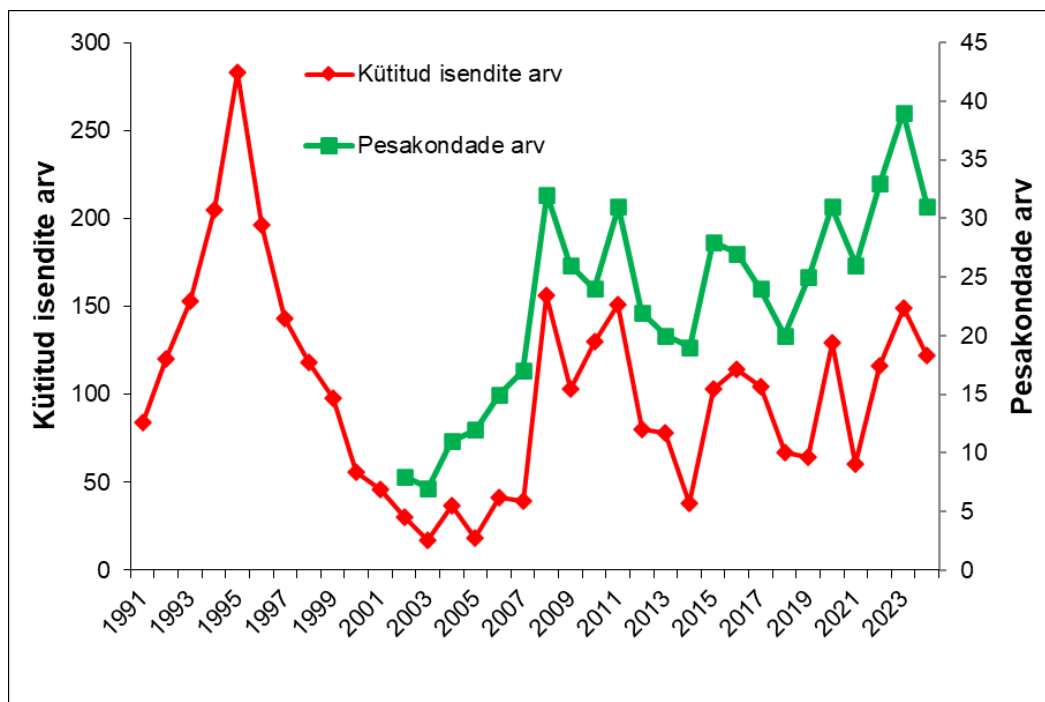

Jahiulukite seire

5. Muud meetodid

- Küttemisstatistika, kütitud suurkiskjate andmed ja bioproovid
- Sõraliste vaatlused asurkonna struktuuri jälgimiseks
- Jahimaa kasutajate hinnangud arvukusele/arvukuse muutusele
- Hirvlaste metsakahjustuste (VUK) hindamine männinoorendikes ja keskealistes kuusikutes
- Suurkiskjate kahjustuste hindamine (Keskkonnaamet)
- Haiguste levik, nt kärntõbi hundil ja SAK metsseal (PTA)
- Seiret toetavad rakendusüringud (nt telemeetria, geneetika)

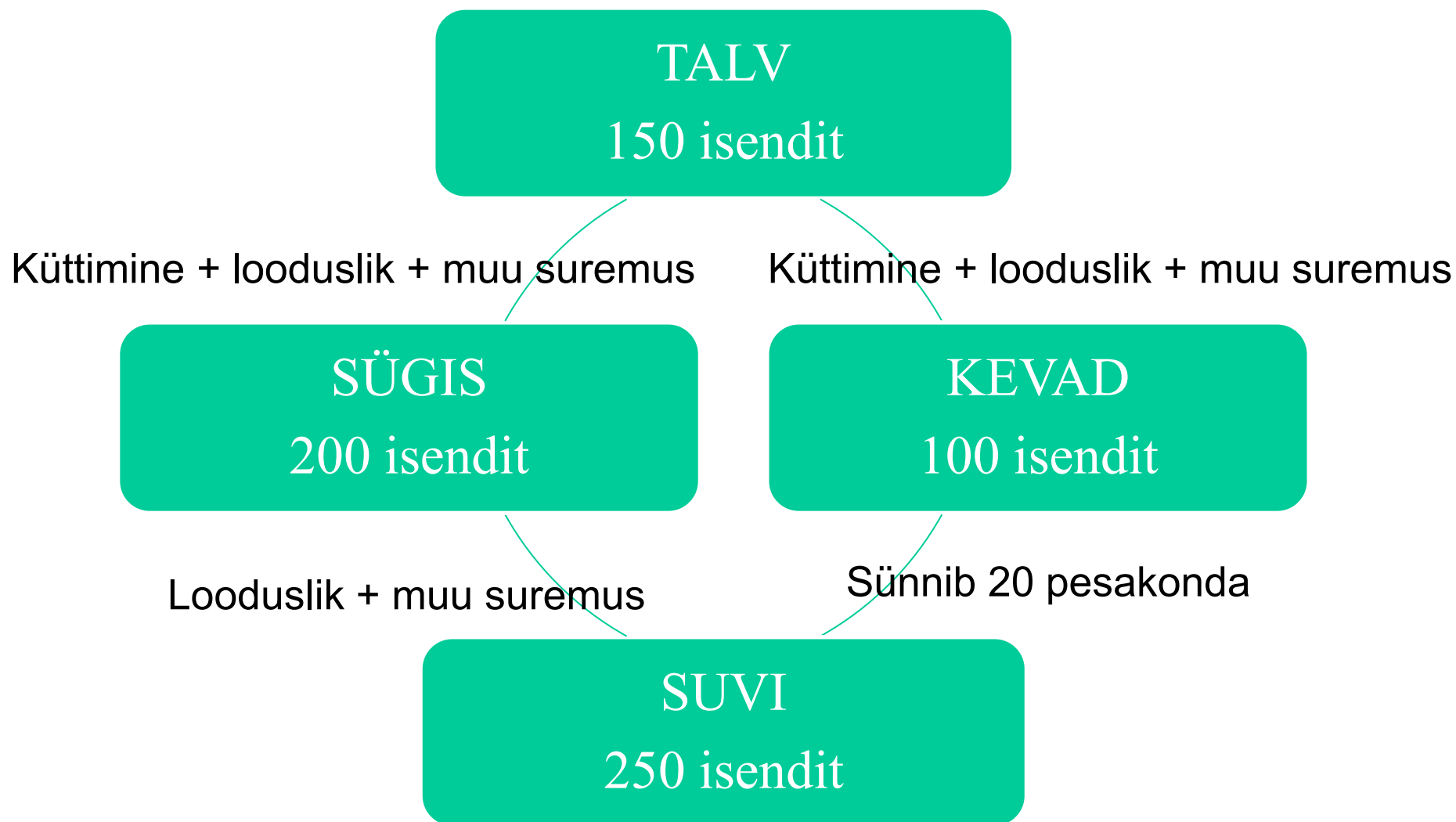

Kutsikatega hundikarju oli 2024. aasta sügisel 31, piiriüleseid hundikarju oli vähemalt neli. Üldarvukus oli sügisel umbes 300 ja 2025. a kevadel 150-180 isendit.

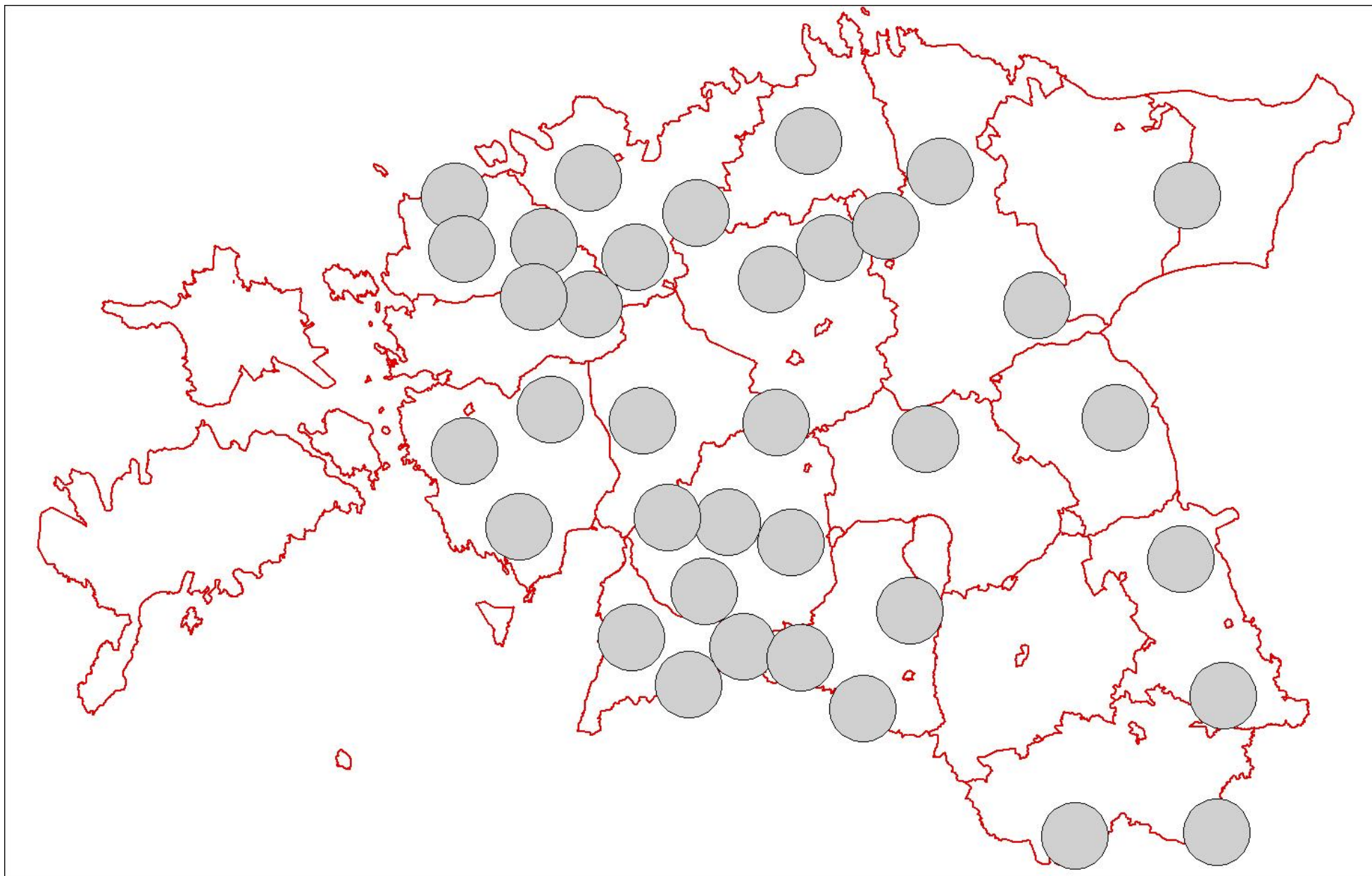
Eesmärk: 20-30 kutsikatega hundikarja
Looduskaitseline seisund: **soodne**

Kui palju meil tegelikult hunte on?

Hundi arvukuse muutused läbi aasta (skemaatiline)

Muu suremus – inimese põhjustatud küttimisväline suremus (liiklus, salaküttimine jms)

Kutsikatega hundikarjad 2025. a sügisel käesoleva aasta jaanuarikuu teadmiste põhjal (36, neist 6 Eesti-Läti piirialal)

! Möödunud jahiaastal kütiti 165 hunti, mis on selle sajandi suurim arv

Hunt

GPS-telemetriaauuringud

1C 30.27 inHg

TRAILCAM02

09/23/2019 07:19AM

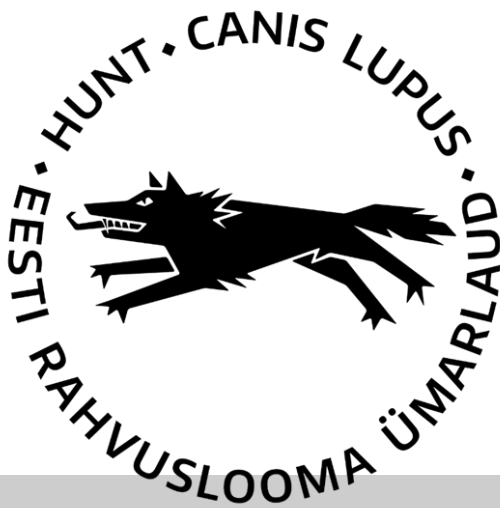
Alates 2011. aastast märgistatud ja jälgitud üle 20 hundi

21.02.2019

Graafika: Ragne Erimäe

Rahvusloom aastast 2018

Facebook page for "Hunt - Eesti rahvusloom".

Header: Hunt - Eesti rahvusloom

Navigation: Halda lehekülge, Professionaalne töölaud, Statistika, Reklaamikeskus, Create ads, Boost Instagram post, Seaded, Rohkem tööriistu, Meta Verified, Leads Center, Meta äriüksus, Manus AI, Switch into Hunt - Eesti rahvusloom's Page to take more actions.

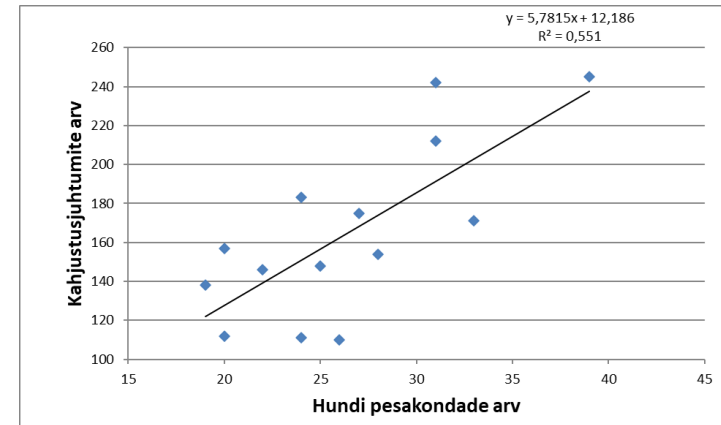
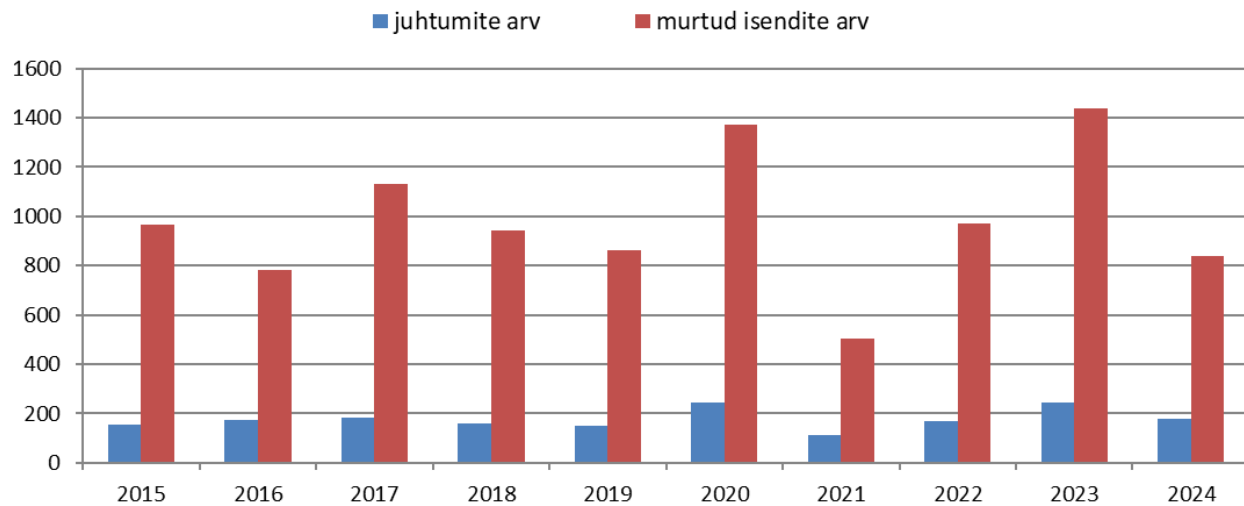
Main Content:

- Image:** A group of wolves in a forest setting. Text overlay: "RAHVUSLOOMA TOETAB KAPU KATUS".
- Profile Picture:** A circular image of a wolf's head.
- Page Name:** Hunt - Eesti rahvusloom
- Followers:** 7,3 tuh jälgijat • 4 jälgib
- Description:** Rahvuslooma ümarlaua lehelt leiab lugusid Eesti hallivatimehest ja tema sugulastest laiaist maailmast. Uudiste ja meedia veebisait
- Buttons:** Sõnum, Jälgin, Otsi

Footer: Review Changes to Your Page. Hunt - Eesti rahvusloom has been updated to the new Pages.

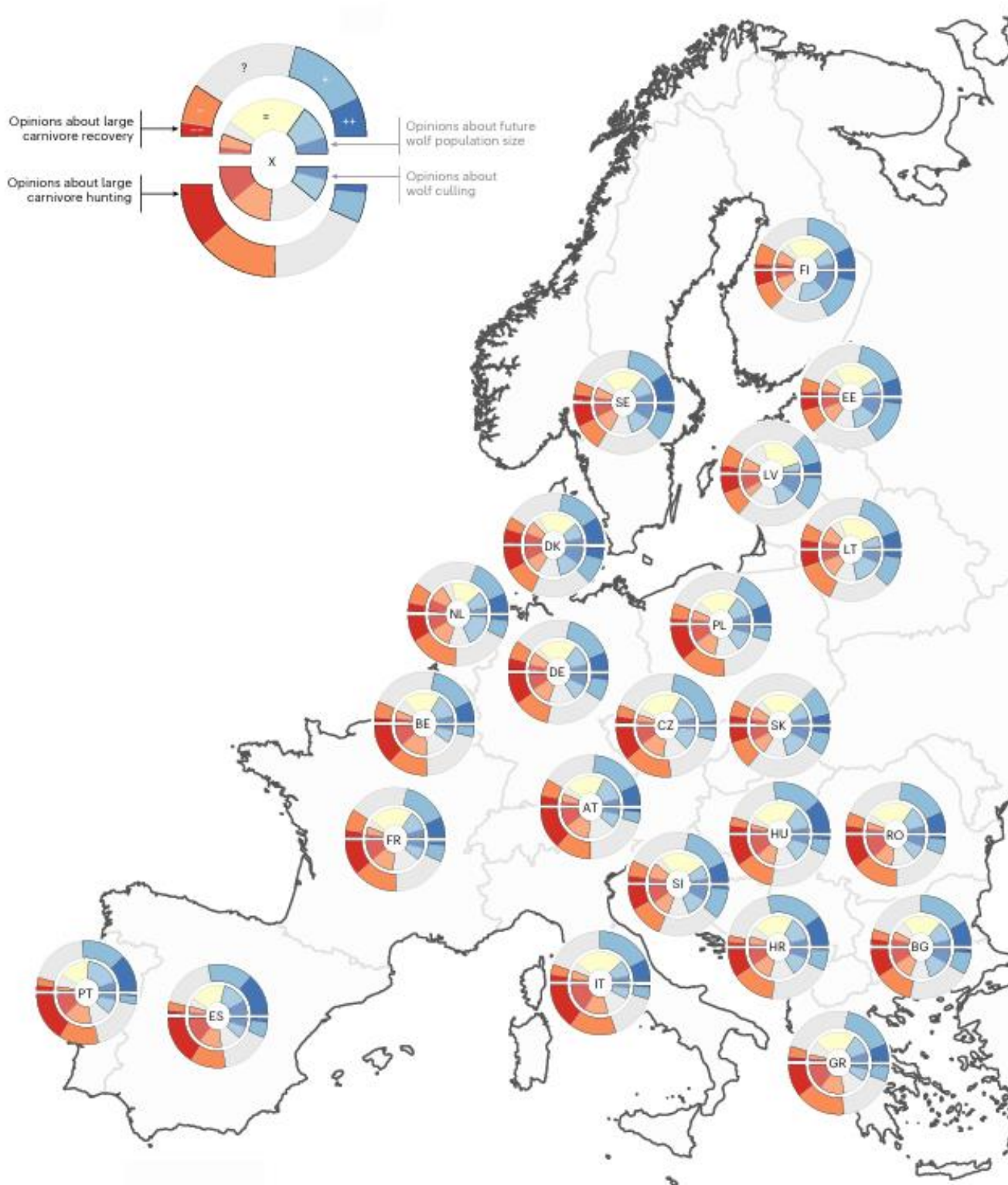
Esiletõstatud (Featured):

- Hunt - Eesti rahvusloom** 30. märts 2025: MILLISED HUNDID ON INIMESTELE OHTLIKUD JA MIS FAKTORID SELLISEID OLUKORDI TEKITAVAD?...
- Hunt - Eesti rahvusloom** 9. veebruar 2025: KUI KOHTUD HUNDIGA... Kui näed hunti ning tema sind märganu...

Hundi tekitatud kahjustusjuhtumite ja murtud kariloomade arv aastatel 2015 – 2024 (andmed: Keskkonnaamet).

Korrelatsioon hundi pesakondade arvu ja kahjustusjuhtumite arvu vahel (2010-2023, $r=0,74$).

nature ecology & evolution

Brief Communication

<https://doi.org/10.1038/s41559-025-02914-1>

Europeans support large carnivore recovery while opposing both further population growth and hunting

Received: 11 June 2025

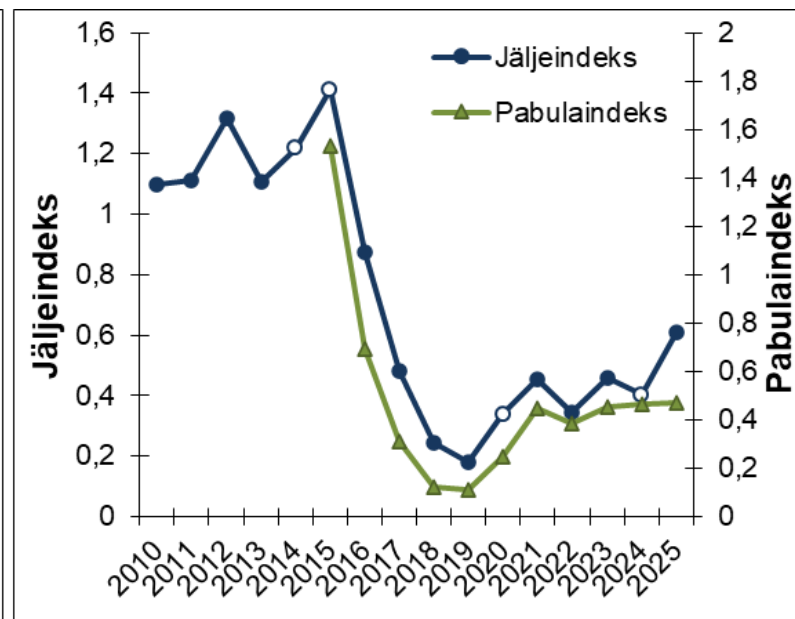
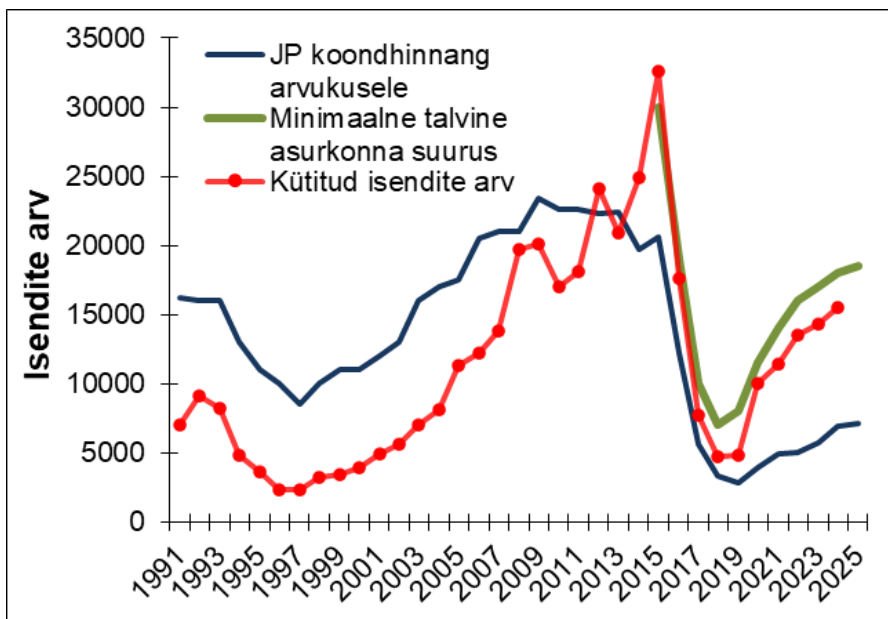
Accepted: 21 October 2025

Published online: 25 November 2025

Guillaume Chapron¹, Yaffa Epstein^{2,3,4}, Jeremy T. Bruskotter⁵ & José Vicente López-Bao⁶

After centuries of persecution in Europe, large carnivores are now

Metssiga

PÖLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Sigade Aafrika katk

☒ SAK leiud (seisuga 06.03.26)

Siga

☒ Kodusiga

☒ Kütitud metssiga

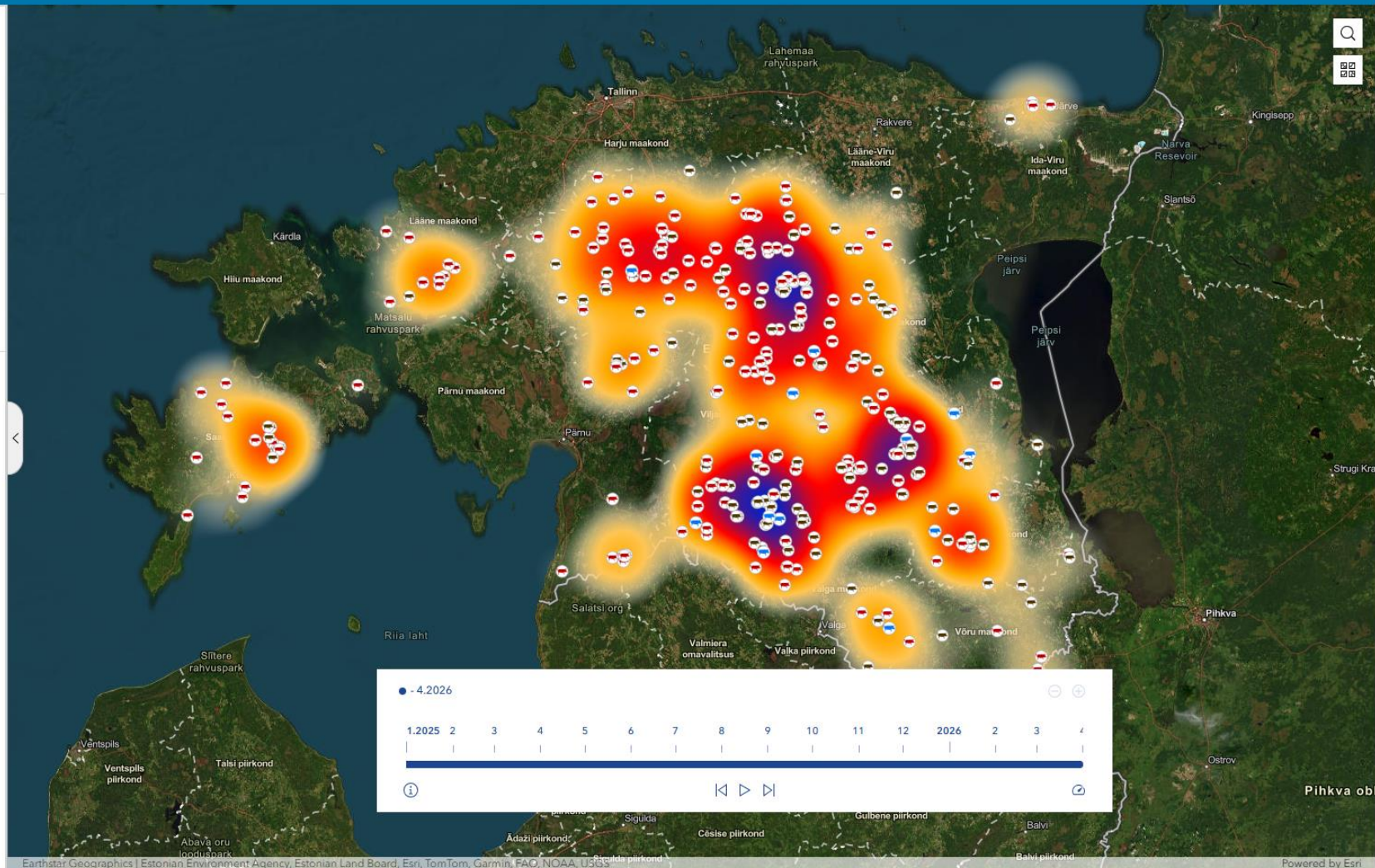
☒ Sumuna leitud metssiga

☒ Tiheduskaart

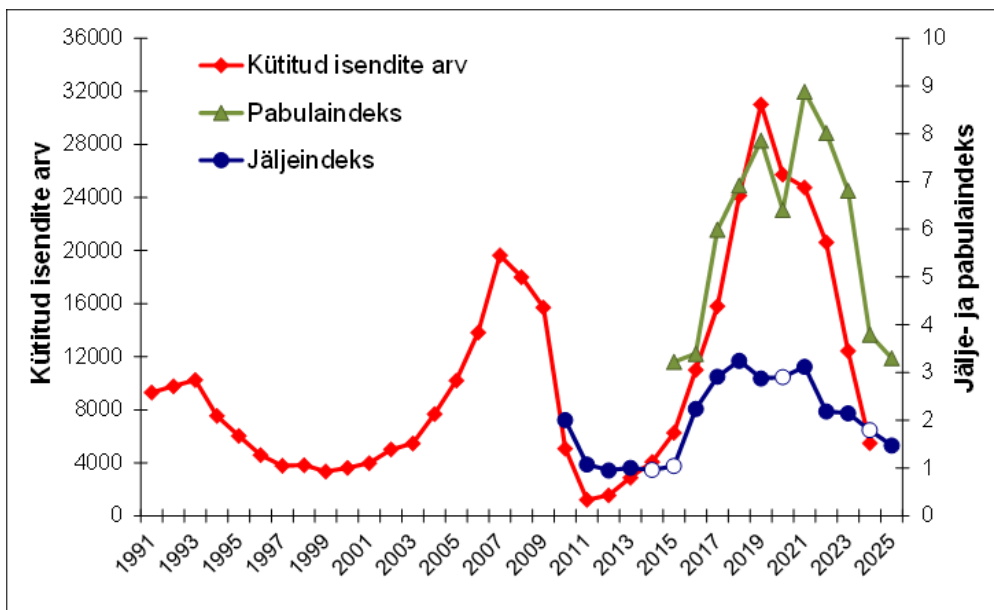
Kõrge

Madal

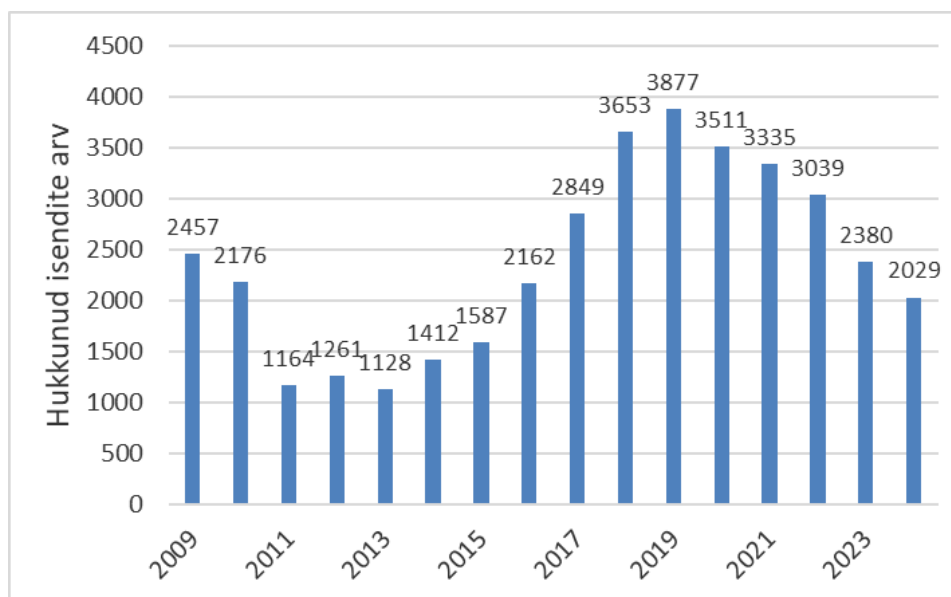
☒ Kaardikirjed, piirid ja teed

Asurkonna suurust võib 2025. aasta alguses hinnata 60 000 - 70 000 isendile. Kuigi arvukus on viimase kolme aasta jooksul suure languse läbi teinud, võib asurkonna seisundit tervikuna jätkuvalt pigem heaks hinnata

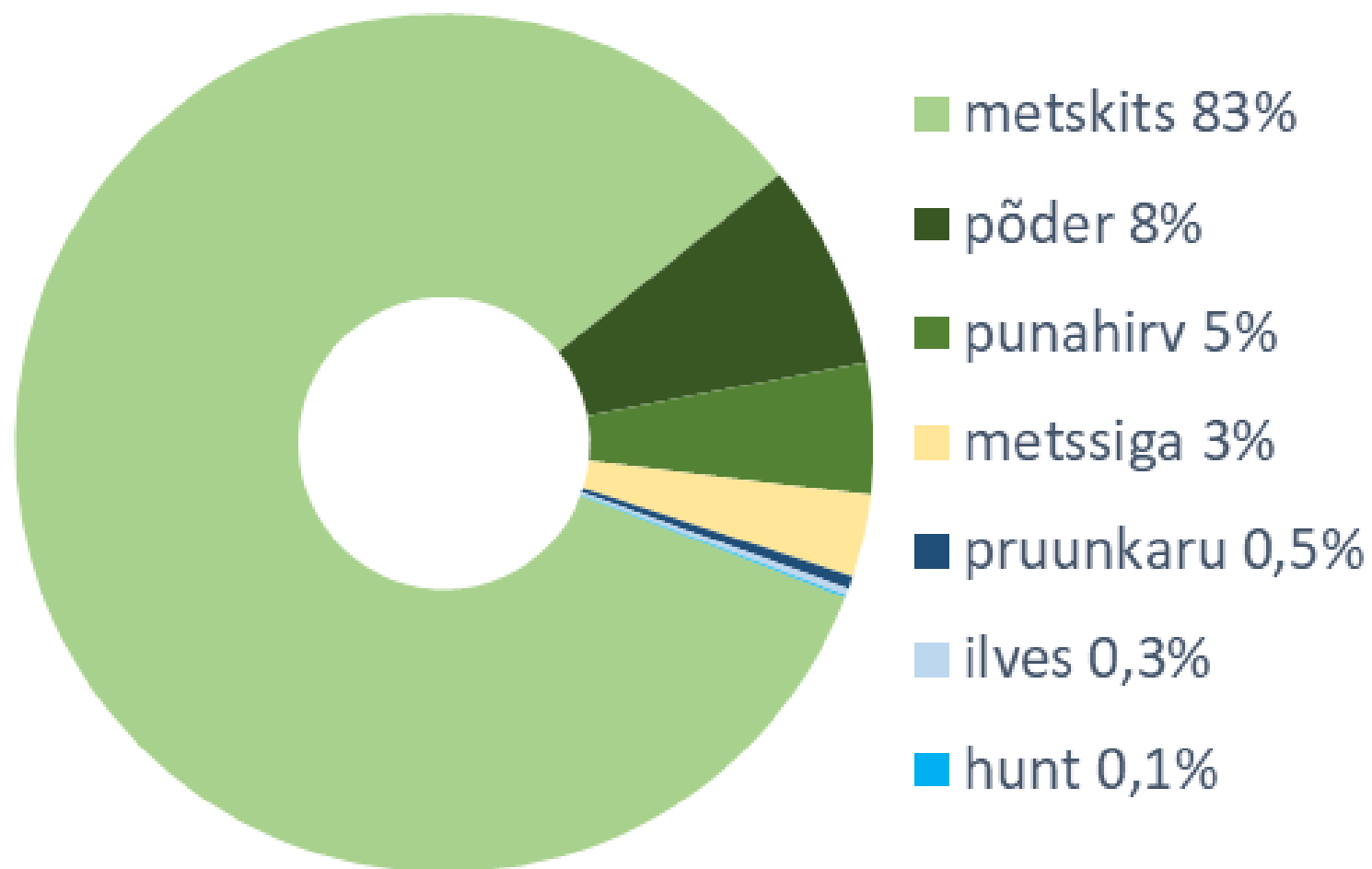

Jahipiirkondade kasutajate poolt registreeritud liiklusõnnetustes hukkunud metskitsede arv aastatel 2009 - 2024

Palju, vähe või parasjagu?

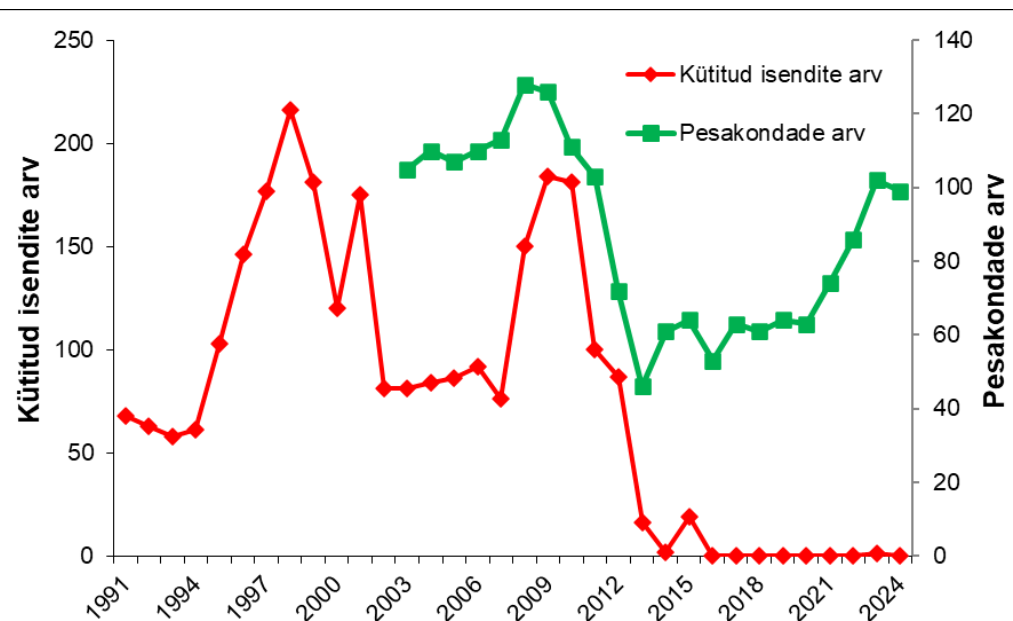
2018/2019 talvel

Suurulukite arvuline vahekord

Ilves

Poegade ema emailveste arv oli 2024. aastal vähemalt 99 ja üldarvukus oli 2024. sügisel tõenäoliselt vahemikus 650-800 isendit.

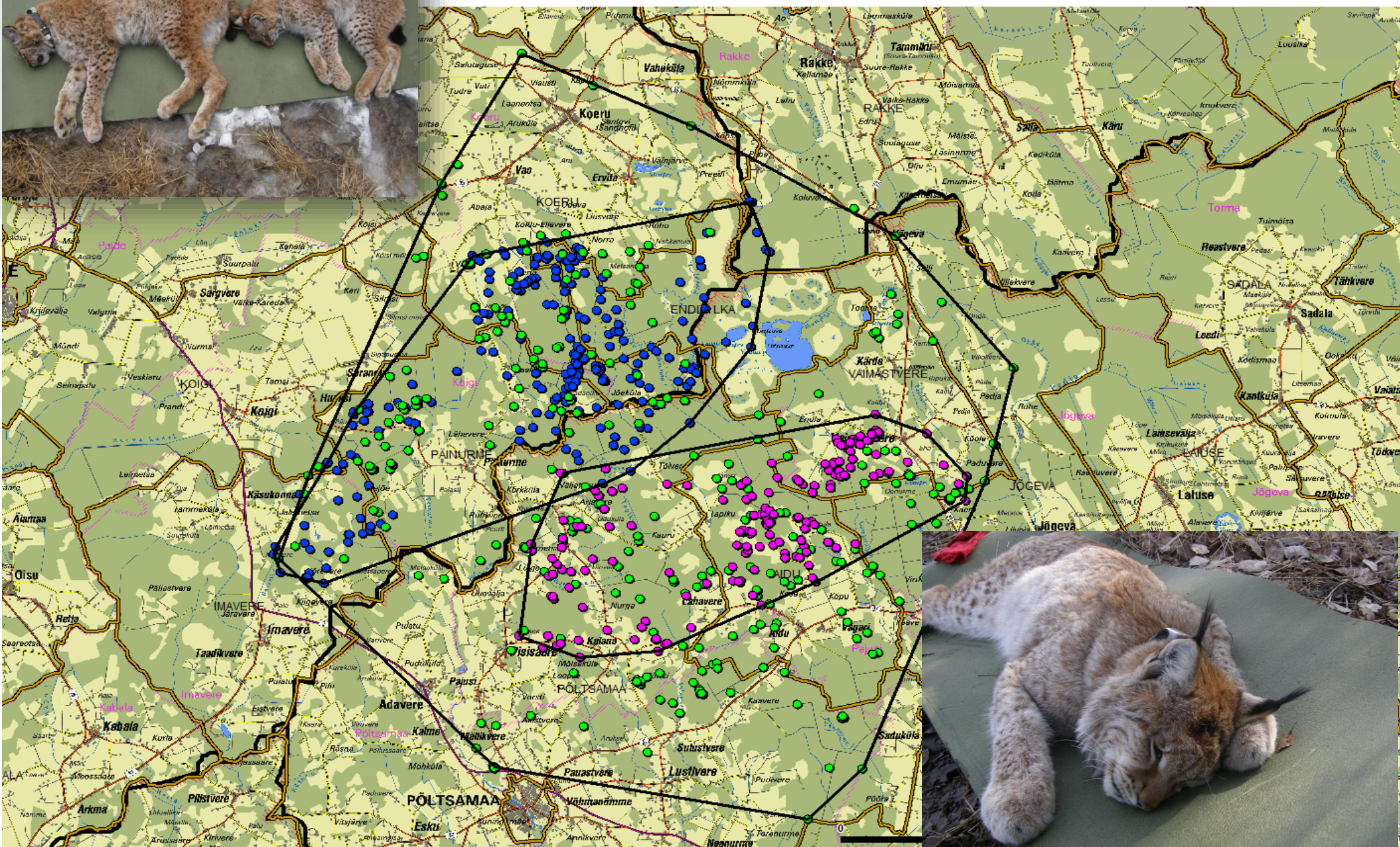
Eesmärk: vähemalt 80 poegade ema
Looduskaitseline seisund: soodne

Ilves

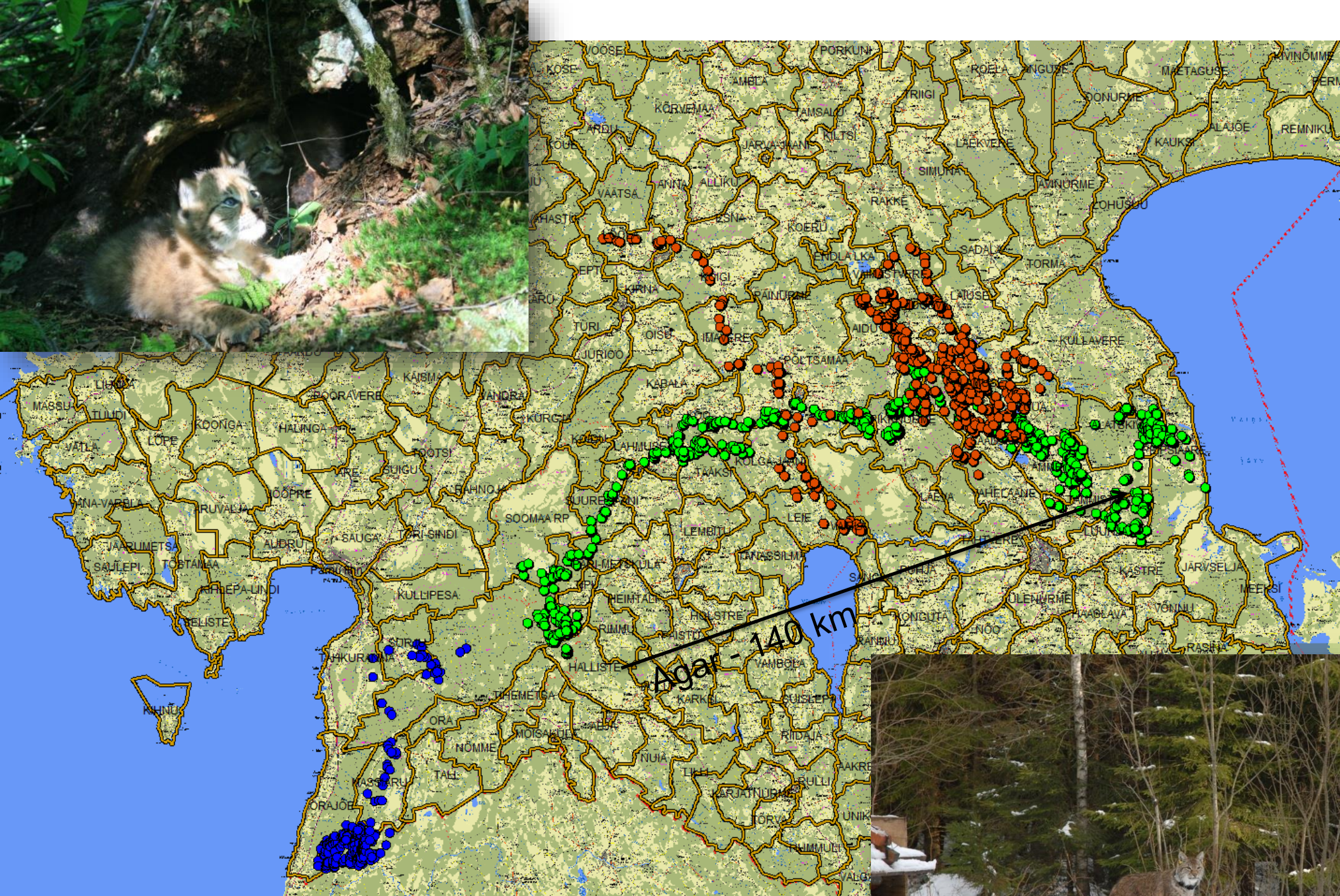
GPS-telemeetriauuringud

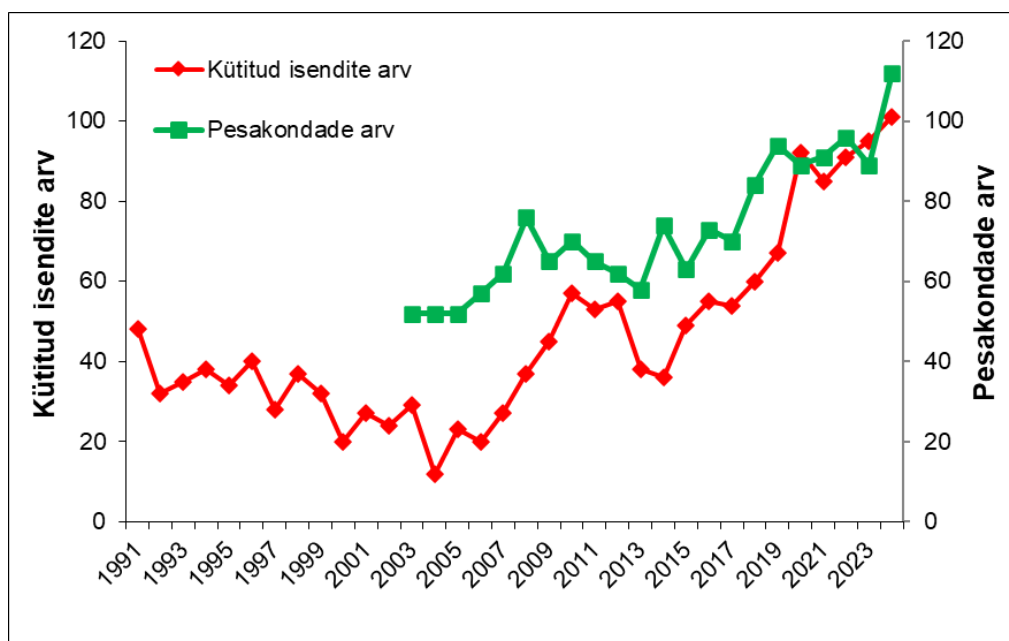
2008-2017 märgistatud ja jälgitud üle 20 ilvese. EUROLYNX teadusvõrgustiku raames avaldatud praeguseks ca 10 teadusartiklit

Territooriumite suurus ja kattuvus – roheline ad ♂, sinine ja lilla ad ♀♀

Noorte isendite hajumisränded

Sama-aastaste poegade emakarude arvuks saadi 2024. aastal 112. Üldarvukust saab 2024. suvel hinnata vähemalt 1000 isendini ning arvukuse trend väljendab kasvu

Eesmärk: vähemalt 70 sama-aastaste poegade emakaru
Looduskaitseline seisund: **soodne**

Kokku 7 teadaolevat karu rünnakut (inimene vajab arstiabi) alates aastast 2000:

- 2 karu jahil varem haavatud karu poolt
- 2 muu jahi käigus pärast „enesekaitseks“ tehtud lasust karu haavamisel
- 2 tõenäoliselt poegadega emakaru poolt kevadel
- 1 üksiku karu poolt talvel
- Kõik juhtumid meestega
- Surmajuhtumeid pole teada ka varasemast

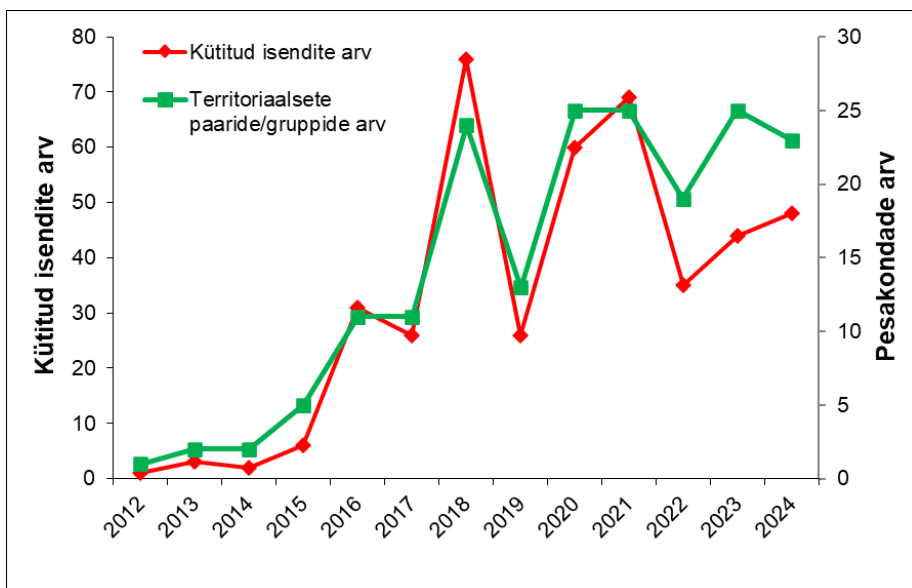
Rehabiliteerimine vastuoluline – hea näide Polja ja Proša

- MTÜ Eesti Suurkiskjad poolt Keskkonnaameti karu küttemist lubavate käskkirjade vaidlustamine kohtus ja võidud
- MTÜ Eesti Metsloomauuringud plaanid karu GPS-telemeetria uuringuteks

Karu eripära võrreldes teiste suurkiskjatega:

- täiskasvanud samast soost isendite territooriumid võivad suures ulatuses kattuda
- Väga suur territooriumi suuruse ja kasutuse varieeruvus sõltuvalt paljudest tingimustest
- Skandinaavia karuprojekt: alates 1984. a jälgitud telemeetriaseadmete abil üle 940 karu, eelretsenseeritavaid teadusartikleid üle 350, lisaks üle 150 kaitse ja ohjamise soovitusi sisaldava aruande
- Rootsis kütitakse karu siiani

Šaakal

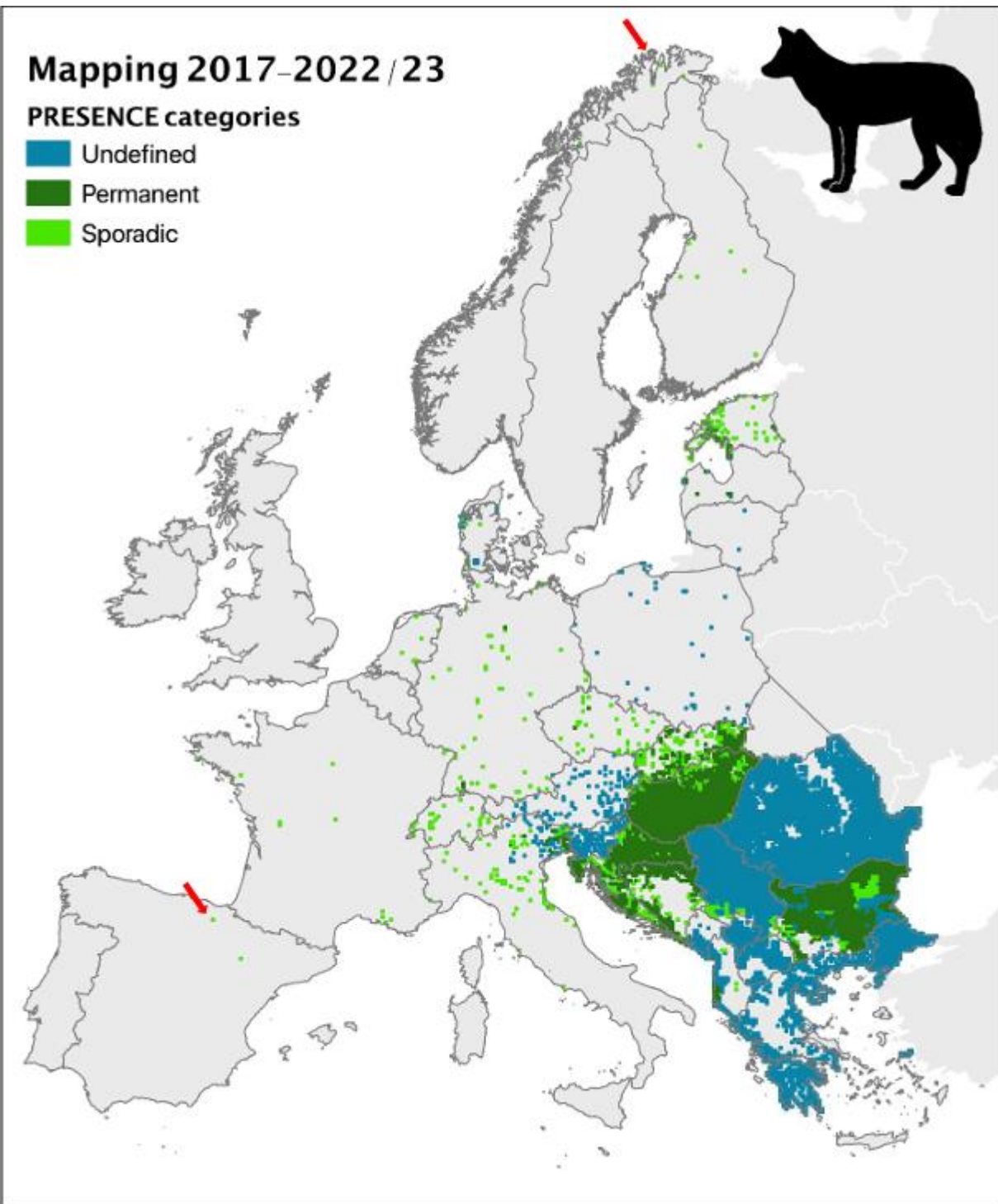
Šaakali territoriaalseid paare või gruppe oli 2024. aastal vaatluste ja küttemisandmete analüüsi põhjal vähemalt 23. Üldarvukus 2024. sügisel jäi tõenäoliselt vahemikku 100-150 ja 2025. kevadel 55-70 isendit.

Looduskaitseline seisund: **puudulik**

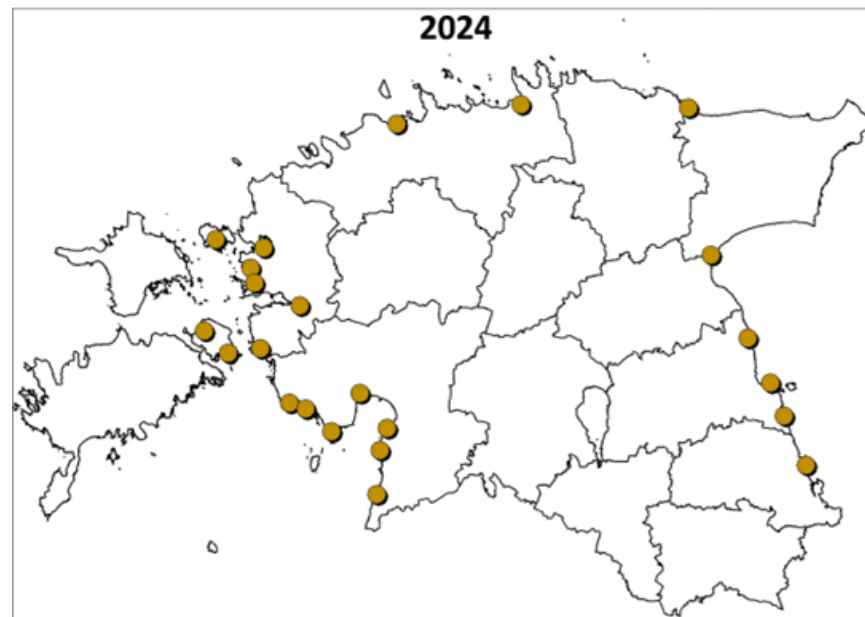
Mapping 2017-2022 / 23

PRESENCE categories

- Undefined
- Permanent
- Sporadic

Šaakali levik Euroopas

Šaakali levik Eestis - territoriaalsed grupid/paarid

Rebane

Šaakal

Hunt

Foto: Martinš Taube

15Sec 2015/05/07 19:18:52

Kodanikuteadus

- Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) loodusvaatluste andmebaas (LVA), loodusvaatluste äpp. Keskkonnaagentuur
- eElurikkus, PlutoF. TÜ loodusmuuseum ja botaanikaaed
- Loodusvaatluste maraton (6.-7. juuni 2026, TÜ)
- Vabatahtlik seire (loodusveeb, FB grupp)

 KESKKONNAAGENTUUR

Hea vabatahtliku seire huviline!

kutsume Sind Keskkonnaagentuuri

VABATAHTLIKU SEIRE SEMINARILE
reedel, 20. märtsil 2026 kell 17-20
Tallinna Loomaaia keskkonnahariduskeskusesse

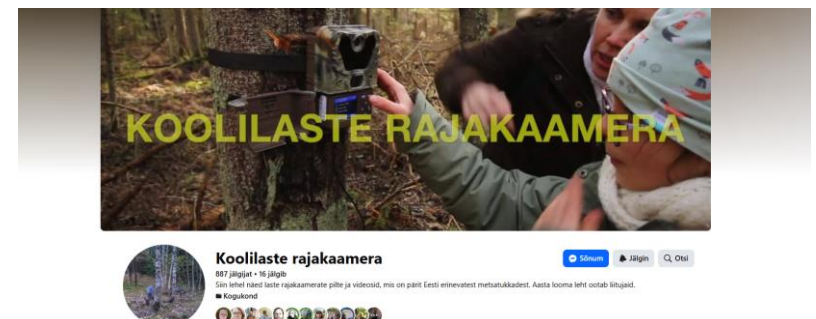
Seminaril

- teeme kokkuvõtte möödunud hooajast,
- vaatame lähemalt ujurite seiret,
- tutvustame käesoleva aasta seireplaane,
- räägime andmetest,
- tunnustame tublisid vabatahtlikke seirajaid,
- joome koos kohvi ja sööme kooki.

Anna oma osalemisest teada hiljemalt 17. märtsiks!

Kohtumiseni!

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Aasta loom SIIL

TEKST MATI KAAL
FOTOD RENO RAMON KÜNNAPUU, JÜRI JÕEPERA,
INGMAR MUUSIKUS, MATI KAAL

Siil, kes kaheksa aasta eest väga visalt ka Eesti rahvuslooma kohale kandideeris ja Eesti jahimeeste seltsi rahvahääletusel koguni esimeseks tuli, valiti tänavu aasta loomaks.

Siil on tänavuseks aasta loomaks kuulutatud peale meie veel Šveitsis ja oli seda kahe aasta eest ka Lätis ning Saksamaal.

Nii meil kui ka mujal on aasta looma valimisel põhiliselt kaks eesmärki. Ühelt poolt pöörata aasta jooksul laiemal üldsuse tähelepanu väljavalitud elukaga seotud probleemidele ja levitada kõigvõimalikel viisidel teavet tema kohta. Teiselt poolt aga kasutada sel moel ergastatud tähelepanuga loodus- huvilisi inimesi ära konkreetsete lisaandmete saamiseks, et täiendada väheste elukutseliste uurijate kogutud andmetesse paratamatult jäänud lünki.

Siili tunneb tegelikult ju isegi iga laste- aialaps ja võib tekkida küsimus, mida siis veel tema kohta peaks rahvale teada andma. Võta näpust! Tuleb välja, et meie loodus on rikas ja siin võib kohata koguni kaht liiki siile.

Harilik ja kaelussiil

Neljast siili perekonna liigist on kõige põhjapoolsem harilik siil (lad *Erinaceus europaeus*), kes on levinud Lääne- ja Põhja-Euroopas kuni Põhja-Norrani ning Venemaa Euroopa osa keskel. Venemaa ülejäänud parasvöötmes kuni Obi jõeni ja lõunapoolses Euroopas, kagus kuni Kaukasuse peaaheleikuni, on aga levinud hoopiski kaelussiil (lad *Erinaceus roumanicus*), kelle levila loodenurk ulatub ka Lõuna- ja Kagu-Eestisse. Mõlemat siili- liiki leidub peale Venemaa ka Poolas, Tšehhis, Sloveenias ja Itaalia kirdenurgas.

Väga täpselt pole teada, kui kaugele kaelussiili levila Eestis parasjagu ulatub ja kas ning kuidas see globaalse klii-

Kaelussiil.

Kõige lihtsam siili kahel liigil vahet teha on neile teraselt otsa vaadata.

mamuutuse foonil muutub. Selles kiisi- mused saavadki looduses palju ringi liikuvad jahilised teadlastele appi tulla. Teada pole seegi, kui ulatuslik on ala, kus võib kohata nii harilikku kui ka kaelus- siili. Nii ongi teadlaskonna üleskutse

vähemalt sel aastal, aga miks mitte ka edaspidi, et me iga elavat või hukkunud siili nähes püüaksime kindlaks teha, kummas liigist ta on ja saadud andmed usinasti mõnda looduse andmebaasi kirja paneksime. Sealjuures ei tohi unusta, et samas piirkonnas võib kohtuda ka mõlema liigiga, sest nende levilad katuvad piiriladel ja pole võimatu, et nad võivad omavahel segapaarituda ning hübriidseid järglasi ilmale tuua.

Kuidas vahet teha?

Kõige lihtsam neil kahel liigil vahet teha on neile teraselt otsa vaadata. Harilikul siilil on nagu hele, kaetud hallikat, beeži- kat või pruunikat tooni karvadega ja koo- nust silmadeni kulgeb tumedam või koguni musta värvi vööt. Kaelussiilil see- vastu on nagu kaetud tumedate karva- dega ja enamasti võib märgata ka silma alt suumurka kulgevat valkjat triipu.

Kõigi siilide kõhupoole karvastiku värvus varieerub küll üsna laias pii- ris, ent kaelussiilid võlgnevad oma liiginime asjaolule, et nende kaela ja rindmiku piirkond on kaetud valgete karvadega. Samuti on kaelussiili okkad üldiselt veidike tumedamat tooni, kuid selle märkamiseks on vaja ilmselt pisut vilunumat silma.

Kus elavad?

Elupaiga asjus pole siilid eriti valivad, kuid eelistavad hõredamaid ja valgus- rikkamaid metsi ning muid vaheldus- rikkamaid maastikke. Thedatesse pimedatesse kuusikutesse satuvad nad

Harilik siil.

Tänu kuulamast!